

Міністерство культури та інформаційної політики України
Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 8
від «29» грудня 2021 р.

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«БАЛЬНИЙ ТАНЕЦЬ»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування,
клас бального танцю

Київ
2021

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «БАЛЬНИЙ ТАНЕЦЬ» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування, клас бального танцю. Київ, 2021. 22 с.

Укладачі: **Захаров С. О.**, викладач хореографічних дисциплін Дитячої школи мистецтв № 5 ім. І.О. Дунаєвського (м. Харків), спеціаліст вищої категорії, *координатор групи*;
Антонов М. Р., викладач фахових дисциплін циклової комісії сучасного естрадного танцю фахового коледжу Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва, спеціаліст II категорії;
Богайчук Е. І., викладач хореографічних дисциплін, завідувач художньо-хореографічного відділу Дитячої школи мистецтв № 7 (м. Харків), спеціаліст I категорії;
Мірошник І. О., викладач хореографічних дисциплін, завідувач хореографічного відділу Ніжинської дитячої хореографічної школи, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Рецензенти: **Тарасова О. А.**, викладач предметно-циклової комісії хореографічних дисциплін Мелітопольського фахового коледжу культури і мистецтв, спеціаліст вищої категорії, старший викладач, відмінник освіти України;
Терещенко Н. В., викладач циклової комісії «Хореографія» Херсонського фахового коледжу культури і мистецтв, спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «**Бальний танець**» (далі – типова навчальна програма) розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування, клас бального танцю (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 р. № 562), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання з хореографічного мистецтва, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі *бального танцю*.

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «**Бальний танець**», в якій деталізується, конкретизується та адаптується нормативний зміст дисципліни, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначаються організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. Також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів та результатів навчання понад визначених типовою навчальною програмою.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на формування в учнів теоретико-практичних і виконавських навичок, опанування та вдосконалення техніки бального танцю з належним ступенем емоційної, художньо-пластичної виразності; ознайомлення з передумовами появи та подальшого розвитку європейських та латиноамериканських бальних танців; збагачення/формування емоційно-естетичного досвіду. Опанування нормативного змісту типової навчальної програми забезпечить учням можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності для творчої самореалізації, а також мотивації подальшого навчання на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти або в навчальних закладах фахової передвищої освіти.

Нормативний зміст навчальної дисципліни розподілений за роками навчання та модулями, містить визначені результати навчання, які має продемонструвати учень/учениця на різних етапах вивчення дисципліни. У разі збільшення, відповідно до освітньої програми закладу, кількості годин на вивчення цієї навчальної дисципліни, робоча навчальна програма має передбачати ширші за змістом та більш високі за рівнем складності, ніж описані в типовій навчальній програмі, нормативні результати навчання.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою навчальною програмою розраховано на мінімальну нормативну кількість навчальних тижнів – 35 тижнів на рік (без урахування канікулярних періодів) та на мінімальний нормативний обсяг

часу на опанування програми, що становить для першого – п'ятого років навчання – *210 год. на рік (6 год. на тиждень)*.

Основною формою організації занять є **груповий урок**.

Навчання проводиться за модулями. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

З метою реалізації індивідуального підходу до кожного/кожної учня/учениці та відповідно до принципів модульної системи навчання в робочій навчальній програмі рекомендовано на розсуд викладача **загальну кількість навчальних годин** розподіляти на: поглиблення та вдосконалення набутих навичок та вмінь учнів або збільшення часу на вивчення окремих модулів у зв'язку з індивідуальною потребою учня/учениці; повторення/закріплення пройденого матеріалу; репетиції та підготовку до контрольних заходів та/або публічних виступів; планування та проведення інших форм роботи (відвідування культурно-мистецьких заходів, пов'язаних зі змістом мистецької освіти тощо); відпрацювання нормативного змісту навчання через непередбачувані обставини (карантин, хвороба учня/учениці тощо).

Нормативний зміст навчання за типовою навчальною програмою базується на загальноприйнятих світових методиках викладання бального танцю (Алекса Мура та Г'ю Говарда, Волтера Лайреда та ін.).

Програмний матеріал з навчальної дисципліни «**Бальний танець**» формується викладачем самостійно з урахуванням індивідуальних здібностей та розвитку учнів. Розробляючи робочу навчальну програму, викладач має врахувати вимоги до модульного та підсумкового контролю.

Освітній процес з навчальної дисципліни «**Бальний танець**» здійснюється у формі навчальних занять, а також *заходів поточного та підсумкового контролю*.

Поточний контроль здійснюється: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками кожного модуля (модульний контроль) у формі практичного показу, заліку.

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі *річного практичного показу*, що включає результати навчання за типовою навчальною програмою відповідного року.

Наприкінці п'ятого року навчання проводиться **підсумковий** контроль за результатами опанування навчальної програми у формі *практичного показу*.

Зміст проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в робочій навчальній програмі викладача. Оцінювання в процесі підсумкового контролю здійснюється за результатами опанування типової навчальної програми в повному обсязі та передбачає перевірку набутих фахових компетентностей за показниками, що відповідають нормативним результатам навчання, визначеним типовою навчальною програмою.

Визначення рівня досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти передбачає оцінювання через

виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі за поділом на 4 рівні: початковий (1 – 3 бали), середній (4 – 6 балів), достатній (7 – 9 балів), високий (10 – 12 балів). Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання (*Додаток*).

Оцінювання має бути систематичним і послідовним, спрямованим на підтримку учнів в їхніх навчальних успіхах, розуміння ними власного прогресу навчання й формування бажання досягати навчальних результатів за типовою навчальною програмою; воно не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів.

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перший рік навчання. Завдання: засвоєння термінології бального танцю; ознайомлення з назвами танців, основними відмінностями між європейською та латиноамериканською програмами бальних танців; ознайомлення з передумовами появи та подальшого розвитку танців: повільний вальс, ча-ча-ча та джайв; опановування підготовчих, тренувальних вправ і початкових фігур повільного вальсу, ча-ча-ча і джайву.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 1. <i>Загальні відомості про бальний танець.</i> <i>Передумови появи і формування повільного вальсу і ча-ча-ча.</i> <i>Основні вправи і початкові фігури повільного вальсу і ча-ча-ча.</i> <i>Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості рухів під час</i>	1. Загальні відомості про бальний танець, передумови появи і формування повільного вальсу і ча-ча-ча. 2. Вітання (уклін) у європейських і латиноамериканських бальних танцях. 3. Особливості постави корпусу, розподілення ваги по стопі, позицій стоп та положень рук у танцях повільний вальс і ча-ча-ча. 4. Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості рухів під час виконання повільного вальсу і ча-ча-ча. 5. Термінологія бальних танців: повільний вальс і ча-ча-ча. 6. Підготовчі вправи для засвоєння механіки рухів повільного вальсу (підйоми та опускання на місці в закритій позиції стоп та з відкриванням	96	1. Знає назви десяти танців, основні відмінності між європейською та латиноамериканською програмами бальних танців. Передумови появи та подальшого розвитку повільного вальсу і ча-ча-ча. 2. Дотримується правильної постави корпусу, позиції рук та ніг під час вітання (поклоню). 3. Демонструє поставу корпусу – вага тіла зміщена вперед у напрямку подушечок ступні, I пряму (VI) ніг, коліна дещо зігнуті (повільний вальс), I вільну позицію з сильно дотягнутими колінами (ча-ча-ча), закрите і відкрите

виконання повільного вальсу і ча-ча-ча	робочої ноги, «маятник» у різних напрямках тощо). 7. Тренувальні вправи повільного вальсу (обличчям до дзеркала): закриті зміни на місці вперед/назад; натуральний поворот (на 90°); зворотний поворот (на 90°); закриті зміни з правої /лівої ноги в просуванні вперед/назад. 8. Початкові фігури танцю ча-ча-ча: основний рух на місці (без та з підйомом стоп); тайм-стеги; сайд-стеги; закритий/відкритий основний рух уперед/назад (бокове шасе); ню-йорк праворуч/ліворуч; спот поворот праворуч/ліворуч. 9. Тренувальні вправи на координацію рук у латиноамериканських танцях. 10. Постановка в парі, основи роботи в парі.		положення рук. 4. Визначає початок музичної фрази, виділяє сильну долю у такті, дотримується темпу під час виконання повільного вальсу і ча-ча-ча. 5. Володіє термінологією в межах навчального матеріалу. 6. Демонструє роботу колін та стоп під час підйомів та опускань, переكات стопи з каблука на носок, з носка на каблук. 7. Дотримується ступеня повороту корпусу 1/4, здійснює почергову роботу ніг, утримує відповідне положення рук під час руху. 8. Демонструє роботу колін, перенос ваги тіла з носка на каблук під час виконання кожного кроку, позицію чек/контра чек. 9. Виконує своєчасне та чітке розкриття/закриття рук у різних напрямках. 10. Утримує тренувальну/відкрити/закрити лицьову позицію під час руху. Починає постановку в парі з візуального контакту. Початок руху ініціює партнер, а партнерка своєчасно реагує на його ведіння.
Модуль 2. Фігури у танцях повільний вальс і ча-ча-ча. Робота по одному і в парі	1. Термінологія бального танцю (основні напрямки руху, назви нових фігур у танцях повільний вальс і ча-ча-ча). 2. Закрита близька лицьова позиція в європейських танцях. 3. Закрита та відкрита лицьові позиції в латиноамериканських танцях. 4. Основні напрямки руху	60	1. Володіє термінологією в межах навчального матеріалу, вивченого протягом 2 модуля. 2. Утримує близький контакт в парі під час руху, руки партнера утворюють «раму», що утримує партнерку, партнерка зміщена праворуч відносно

	в танцювальному залі в європейських танцях обличчям/спиною: по лінії танцю, до центру зали, по діагоналі до стіни, по діагоналі до центру. 5. Початкові фігури танцю повільний вальс по одному і в парі: закриті зміни; натуральний поворот; зворотний поворот. 6. Початкові фігури танцю ча-ча-ча по одному і в парі: закритий/відкритий основний рух (лок уперед/назад); свіч поворот праворуч/ліворуч; поворот під рукою партнера праворуч/ліворуч; рука до руки; плече до плеча; основний рух у повороті ліворуч (ступінь повороту $\frac{1}{4}$ та $\frac{1}{2}$).		корпуса партнера. 3. Демонструє закриту заокруглену позицію рук на незначній відстані один до одного та відкриту лицьову позицію: ліва рука партнера з'єднана з правою рукою партнерки, вільні руки відкриті вбік. 4. Виконує початкові фігури танцю повільний вальс відповідно до напрямків руху: по лінії танцю, до центру зали, по діагоналі до стіни, по діагоналі до центру. 5. Дотримує різних ступенів зовнішнього/внутрішнього повороту під час виконання зазначених початкових фігур танцю ча-ча-ча.
Модуль 3. Підготовчі і тренувальні вправи, початкові фігури танцю джайв. Зв'язки з вивчених фігур повільного вальсу і ча-ча-ча	1. Термінологія бального танцю (назви рухів і фігур танцю джайв). 2. Передумови появи і формування танцю джайв. 3. Особливості постави корпусу, розподілення ваги по стопі, позиції стоп та положення рук у танці джайв. 4. Характерні особливості темпу, ритму, тривалості ударів під час виконання танцю джайв. 5. Підготовчі і тренувальні вправи для засвоєння механіки рухів танцю джайв: рок, основний рух на місці, шасе тощо. 6. Початкові фігури танцю джайв по одному і в парі: основний рух; фолейв рок; зміна місць справа наліво/зліва направо; ланка.	54	1. Володіє термінологією бального танцю, що вивчена протягом 3 модуля. 2. Знає передумови появи та подальшого розвитку танцю джайв. 3. Утримує вагу корпусу на подушечках, демонструє 4. І пряму позицію ніг та відкрити/закрити позицію рук. 5. Відтворює за допомогою оплесків та згинання/розгинання колін акцентування на другий та четвертий удари такту. 6. Демонструє перекаат стопи з носка на каблук. Відтворює ритмічний малюнок SaS під час виконання шасе. 7. Демонструє різні напрямки руху та їх зміну під час виконання

	7. Зв'язки з вивчених фігур повільного вальсу і ча-ча-ча.		початкових фігур танцю джайв. 8. Дотримується правильної постави корпусу, позиції ніг та положень рук під час виконання зв'язок фігур повільного вальсу і ча-ча-ча.
Всього годин у навчальному році:		210	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує початкові фігури танцю джайв, зв'язки з вивчених фігур танців повільний вальс і ча-ча-ча по одному/в парі відповідно до темпу і метроритму музичного супроводу;
- демонструє в танцях повільний вальс, ча-ча-ча і джайв відповідну поставу корпусу, розподілення ваги по стопі, позиції стоп та положень рук;
- демонструє закриту близьку лицьову позицію в європейських танцях;
- демонструє закриту та відкриту лицьову позиції в латиноамериканських танцях;
- визначає початок музичної фрази, виділяє сильну долю в такті, відтворює елементарні ритмічні малюнки, дотримується темпу під час виконання вивчених фігур заданих танців.

Другий рік навчання. Завдання: засвоєння термінології бального танцю; ознайомлення з передумовами появи та подальшого розвитку танців квікстеп, самба; ознайомлення з поставою корпусу, позиціями ніг та положенням рук у заданих танцях; відтворення ритмічних основних малюнків танців квікстеп, самба і джайв; вивчення зв'язок з переліку вивчених фігур повільного вальсу і ча-ча-ча.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 4. <i>Передумови появи і формування танцю квікстеп. Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості</i>	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танцях повільний вальс, квікстеп, ча-ча-ча і джайв). 2. Передумови появи і формування танцю квікстеп. 3. Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості рухів під час виконання танцю квікстеп. 4. Особливості постави корпусу, позицій стоп та положень рук у	96	1. Використовує термінологію в межах навчального матеріалу. 2. Знає передумови появи і формування танцю квікстеп. 3. Відтворює основні ритмічні малюнки танцю квікстеп: SSSS, QQS, SQQS, QQQQ, SQQ.

<i>рухів під час виконання танцю квікстеп. Тренувальні вправи і початкові фігури танцю квікстеп. Нові фігури повільного вальсу, ча-ча-ча і джайву</i>	танці квікстеп. 5. Тренувальні вправи танцю квікстеп (обличчям до дзеркала): тіпль шасе праворуч/ліворуч, тіпль шасе у повороті праворуч на 90° тощо. 6. Початкові фігури танцю квікстеп по одному та в парі: четвертні повороти праворуч/ліворуч; лок уперед/назад. 7. Нові фігури танцю повільний вальс по одному і в парі: натуральний спін поворот; недокручений спін поворот; віск; шасе з променадної позиції; зміна хезітейшн; зовнішня зміна (закінчена в закритій позиції); прогресивне шасе праворуч. 8. Нові фігури танцю ча-ча-ча по одному і в парі: варіанти шасе: бокове, лок уперед/назад, компактне; закритий/відкритий основний рух уперед/назад (лок); три ча-ча-ча вперед/назад у закритій/відкритій позиції без зміни рук; три ча-ча-ча праворуч/ліворуч. 9. Нові фігури танцю джайв по одному і в парі: зміна рук за спиною; основний рух у повороті праворуч/ліворуч; фолевей з відштовхуванням; хіп бамп; стій і йди.		4. Демонструє розподілення ваги тіла на високих півпальцях. 5. Відтворює ритмічний малюнок QQS під час виконання тренувальних вправ. Під час опускань торкається каблуком підлоги без переносу ваги тіла на каблук. 6. Демонструє виконання початкових фігур танцю квікстеп у заданих напрямках: по діагоналі до стіни, по діагоналі до центру зали. Під час виконання локу назад закриває стопу каблуком. 7. Демонструє роль партнера/партнерки як осі обертання під час виконання спін поворотів та застосування променадної позиції у вивчених фігурах танцю повільний вальс. 8. Демонструє «латинське захрещування» під час виконання локу. 9. Координує рухи рук під час виконання заданих фігур танцю джайв.
Модуль 5. <i>Передумови появи і формування, особливості виконання танцю самба. Початкові фігури танцю самба.</i>	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танцях самба, квікстеп і джайв). 2. Передумови появи і формування танцю самба. 3. Особливості розподілення ваги по стопі, позицій стоп, рухів стегнами у танці самба. 4. Характерні особливості темпу, ритму, тривалості ударів	114	1. Володіє термінологією бального танцю в межах навчального матеріалу. 2. Знає передумови появи і подальшого розвитку танцю самба. 3. Розуміє поняття «баунс» як основного принципу

Нові початкові фігури квікстепу і джайву. Зв'язки з переліку вивчених фігур квікстепу, повільного вальсу, джайву, ча-ча-ча	під час виконання танцю самба. 5. Тренувальні вправи танцю самба для відпрацювання «баунсу». 6. Початкові фігури танцю самба по одному і в парі: основний рух уперед/назад; боковий основний рух; натуральний основний рух; зворотній основний рух; прогресивний основний рух; зовнішній основний рух; самба віски праворуч/ліворуч; самба крок на місці; боковий самба крок; альтернативні основні рухи. 7. Нові початкові фігури танцю джайв по одному і в парі: подвійна ланка; види шасе у складі фігур: бокове, компактне, вперед/назад, поворотне. 8. Нові початкові фігури танцю квікстеп по одному і в парі: натуральний поворот; натуральний поворот з хезітейшн; натуральний спін поворот; прогресивне шасе; прогресивне шасе праворуч/ліворуч; тіплє шасе у повороті праворуч. 9. Зв'язки з переліку вивчених фігур квікстепу, повільного вальсу, джайву і ча-ча-ча.	руху в танці самба. 4. Відтворює ритмічний малюнок SaS. 5. Демонструє коливальні рухи стегнами та згинання/розгинання колін під час відпрацювання дії «баунсу» у тренувальних вправах танцю самба. 6. Демонструє кроки в різних напрямках з перекастом стопи з подушечки на всю стопу. Використовує кроки з частковим переносом ваги тіла. 7. Дотримується І/ІІ прямої позиції під час виконання різних видів шасе, відтворює ритмічний малюнок SaS, виконує підставку ніг під час шасе в танці джайв. 8. Демонструє положення центробалансу у вивчених фігурах танцю квікстеп. 9. Координує рухи, виконує зв'язки фігур квікстепу, повільного вальсу, джайву і ча-ча-ча в тренувальному/звичайному темпі.
Всього годин у навчальному році:	210	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує початкові фігури танцю самба по одному/в парі відповідно до темпу і метроритму музичного супроводу;
- виконує зв'язки з переліку вивчених фігур танців повільний вальс, квікстеп по одному/в парі відповідно до напрямків руху під музичний супровід;
- виконує зв'язки з переліку вивчених фігур танців ча-ча-ча і джайв по одному/в парі під музичний супровід;

- демонструє в танцях квікстеп і самба: відповідну поставу корпусу, розподілення ваги по стопі, позиції стоп та положень рук;
- відтворює основні ритмічні малюнки у танцях квікстеп і самба;
- демонструє рух стегнами і «баунс» під час виконання вивчених фігур танцю самба.

Третій рік навчання. Завдання: володіння термінологією бального танцю; ознайомлення з передумовами появи та подальшого розвитку танцю танго; засвоєння тренувальних вправ і початкових фігур танцю танго; вміння працювати в парі; вивчення зв'язок з переліку вивчених фігур повільного вальсу, квікстепу, самби, ча-ча-ча та джайву по одному/в парі.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 6. Нові фігури повільного вальсу, квікстепу, ча-ча-ча, самби і джайву	1. Термінологія бального танцю з урахуванням вивчених нових фігур танців повільний вальс, квікстеп, ча-ча-ча, самба і джайв. 2. Нові фігури танцю повільний вальс по одному і в парі: закритий імпетус; зовнішня зміна, закінчена в променадну позицію; зворотне корте; віск назад; основне плетіння; подвійний зворотний спіт; лок назад. 3. Нові фігури танцю квікстеп по одному і в парі: натуральний півот поворот; шасе зворотний півот; натуральний поворот і лок назад; біжуче закінчення; подвійний зворотний спіт; зигзаг, лок назад, біжуче закінчення; V-6. 4. Нові фігури танцю ча-ча-ча по одному і в парі: відкритий хіп твіст; закритий хіп твіст; віяло; алемана; натуральне розкриття	96	1. Використовує термінологією бального танцю в межах навчального матеріалу. 2. Демонструє почерговість просування вперед та пропускання, рухаючись спиною назад, під час поворотів праворуч/ліворуч у заданих фігурах танцю повільний вальс. 3. Демонструє роботу стопи, опускання та підйоми, використовуючи позицію центробаланс у заданих фігурах танцю квікстеп. 4. Виконує скручування корпусу, дію «хіп твіст», координує рухи рук з роботою ніг та корпусу. Виконує кроки, не відриваючи стопу від підлоги. 5. Зберігає положення рук ліва до правої на однаковій відстані від партнера до партнерки у заданих фігурах танцю самба. 6. Демонструє взаємодію у парі під час виконання заданих фігур танцю джайв.

	назовні; хокейна ключка; три ча-ча-ча вперед і назад зі зміною рук; плече до плеча. 5. Нові фігури танцю самба по одному і в парі: променадний самба крок; вольта в просуванні; праворуч/ліворуч; ботафого в просуванні; віск ліворуч/праворуч з поворотом партнерки під рукою партнера; спот вольта; кріс крос ботафого. 6. Нові фігури танцю джайв по одному і в парі: фолевей з відштовхуванням; батіг; подвійний батіг; американський спін; кроки; променадні кроки; альтернатива шасе вперед/назад (три маленькі кроки, лок).		Виконує (партнерка) обертальний рух під час виконання американського спіну, утримує центр ваги на витягнутій опорній нозі.
Модуль 7. Передумови появи і формування, особливості виконання танцю танго. Тренувальні вправи і початкові фігури танцю танго. Зв'язки з переліку вивчених фігур повільного вальсу, квікстену, ча-ча-ча, самби і джайву	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танці танго). 2. Передумови появи і формування танцю танго. 3. Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості рухів під час виконання танцю танго. 4. Особливості постави корпусу, розподілення ваги по стопі, позицій стоп та положень рук у танці танго. 5. Тренувальні вправи танцю танго обличчям до дзеркала (закриті зміни з правої/лівої ноги, зворотний поворот на 90° тощо). 6. Початкові фігури танцю танго по одному і в парі: хід;	114	1. Володіє термінологією бального танцю в межах навчального матеріалу. 2. Знає передумови появи і подальшого розвитку танцю танго. 3. Визначає та демонструє 1 та 3 сильні долі у музичному такті під виконання танцю танго. 4. Поєднує наступання на каблук або плоску стопу з ударами музики. Виконує рухи танцю танго в заниженій позиції, стопи – паралельні, зміщені ліворуч на 1/8 повороту відносно положення корпусу. Тримає більш компактне положення рук у тренувальній позиції. 5. Виконує тренувальні

	прогресивний боковий крок; прогресивна ланка; закритий променад; відкритий зворотний поворот. 7. Зв'язки з переліку вивчених фігур повільного вальсу, квікстепу, ча-ча-ча, самби і джайву.	вправи танцю танго, проводить робочу стопу під час кроків, не торкаючись підлоги. Дотримується чіткості поворотів. 6. Демонструє переكات з внутрішньої частини на всю стопу під час бокових прогресивних кроків уперед, з внутрішньої/зовнішньої частини подушечки на всю стопу під час бокових прогресивних кроків назад. Використовує лівосторонню та променадну позиції під час виконання заданих фігур танцю танго. 7. Демонструє перехід з однієї позиції в іншу, зберігаючи взаємодію в парі під час виконання зв'язок вивчених фігур повільного вальсу, квікстепу, ча-ча-ча, самби і джайву. Виконує запрошення до танцю та уклін наприкінці як складові танцювальної зв'язки.
Всього годин у навчальному році:		210

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує початкові фігури танцю танго по одному/в парі відповідно до темпу і метроритму музичного супроводу, відтворює основний ритмічний малюнок танцю;
- виконує зв'язки з переліку вивчених фігур танців повільний вальс, квікстеп, ча-ча-ча, самба і джайв по одному/в парі під музичний супровід;
- виконує запрошення до танцю та уклін наприкінці як складові танцювальної зв'язки;
- демонструє в танці танго: відповідну поставу корпусу, позиції стоп та положень рук, розподілення ваги по стопі.

Четвертий рік навчання. Завдання: володіння термінологією бального танцю; ознайомлення з передумовами появи та подальшого розвитку танців віденський вальс і румба; вивчення та виконання зв'язок з переліку вивчених фігур танців повільний вальс, квікстеп, танго, віденський вальс, ча-ча-ча, самба

і джайв по одному/в парі під музичний супровід; вивчення початкових та основних фігур танцю румба; опанування стилю та манери виконання танців за допомогою візуального контакту, ракурсу та повороту голови.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 8. Передумови розвитку танців віденський вальс і румба. Характерні особливості темпу, ритму, тривалості ударів під час виконання танців віденський вальс і румба. Початкові фігури танцю румба. Нові фігури повільного вальсу, танго і самби. Формування стилю, манери, виконання рухів у вивчених європейських і латиноамериканських танцях	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танцях повільний вальс, танго, віденський вальс, самба, румба і джайв). 2. Передумови появи і формування танців віденський вальс і румба. 3. Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості рухів і розподілення ваги по стопі під час виконання танцю віденський вальс. 4. Натуральний поворот як основна фігура танцю віденський вальс по одному і в парі. 5. Характерні особливості темпу, метроритму, тривалості рухів, розподілення ваги по стопі та роботи стегон під час виконання танцю румба. 6. Початкові фігури танцю румба по одному і в парі (обличчям до дзеркала): відкритий/закритий основні рухи; основний рух на місці; альтернативний основний рух кукарачі; ню-йорк праворуч/ліворуч; спот поворот праворуч/ліворуч; поворот під рукою ліворуч/праворуч; плече до плеча; рука до руки; прогресивні кроки вперед/назад; бокові кроки. 7. Нові фігури танцю повільний вальс по одному	96	1. Володіє термінологією бального танцю, що вивчена протягом 8 модуля. 2. Знає передумови появи і подальшого розвитку танців віденський вальс і румба. 3. Вміє прорахувати 6 ударів у музичному такті, виділяючи сильну та умовно сильну долі на рахунок 1 та відтворює ритмічний малюнок за допомогою оплесків тощо у танці віденський вальс. 4. Виконує натуральний поворот віденського вальсу на одному рівні з однаковою швидкістю, з урахуванням відповідної роботи стопи. 5. Визначає та відтворює сильну долю такту на рахунок 1 у танці румба. 6. Демонструє «вісімку» стегнами під час виконання заданих фігур танцю румба. 7. Виконує початок або закінчення заданих фігур танцю повільний вальс у променадній позиції. Доповнює зміну напрямку руху, перехід із закритої позиції

	і в парі: плетіння з променадної позиції; закритий/відкритий телемарк; крило; відкритий імпетус; перекручений спіт поворот; поворотний лок; поворотний лок праворуч. 8. Нові фігури танцю танго по одному і в парі: рок поворот; корте назад; прогресивний боковий крок у зворотний поворот; відкритий променад; рок назад на праву/ліву ногу; натуральний твіст поворот; натуральний променадний поворот; натуральний променадний поворот в рок поворот; чотири кроки (фо степ); п'ять кроків (файв степ). 9. Нові фігури танцю самба по одному і в парі: тіньові ботафого; ботафого в просуванні назад; променадні ботафого; соло вольта спот поворот праворуч/ліворуч; методи зміни ніг (1-4); тіньова вольта в просуванні; зворотний поворот; корта джака. 10. Формування стилю, манери, артистичності виконання рухів у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях.		у променадну поворотом голови. 8. Демонструє перенос ваги тіла з положення центробаланс в положення центробаланс, розподіляючи вагу тіла на середину стопи під час виконання заданих фігур танцю танго. 9. Вільно виконує перехід з однієї позиції в іншу під час виконання заданих фігур танцю самба. Демонструє відмінність дії «баунс» в обертальних фігурах та в просуванні. 10. Відтворює стиль, манеру, артистичність виконання рухів у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях.
Модуль 9. Нові фігури квікстепу, віденського вальсу, ча-ча-ча, джайву і румби. Зв'язки з переліку вивчених фігур квікстепу,	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танцях віденський вальс, квікстеп, ча-ча-ча, румба і джайв). 2. Нові фігури танцю квікстеп по одному і в парі: закритий імпетус; крос шасе;	114	1. Володіє термінологією бального танцю в межах навчальної програми. 2. Виконує корпусний підйом у заданих фігурах танцю квікстеп.

<i>віденського вальсу, танго, ча-ча-ча, джайву і самби.</i> Формування стилю, манери, артистичності виконання рухів у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях	зміна напрямку. 3. Нові фігури танцю віденський вальс по одному і в парі: зворотний поворот; зміна вперед з правої ноги – з натурального повороту у зворотний; зміна вперед з лівої ноги – зі зворотного повороту в натуральний; зміна назад з лівої ноги – зміна з натурального повороту у зворотний; зміна назад з правої ноги – зміна зі зворотного повороту в натуральний. 4. Нові фігури танцю ча-ча-ча по одному і в парі: натуральна дзига; кубинські брейки у відкритій променадній/контрпроменадній позиції; турецький рушничок. 5. Нові фігури танцю джайв по одному і в парі: перекручений фолевей з відштовхуванням; батіг з відштовхуванням; розкручування від руки; іспанські руки. 6. Нові фігури танцю румба по одному і в парі: відкритий хіп твіст; закритий хіп твіст; віяло; алемана; натуральна дзига; натуральне розкриття назовні; хокейна ключка. 7. Зв'язки з переліку вивчених фігур повільного вальсу, квікстепу, віденського вальсу, танго, ча-ча-ча, джайву і самби. 8. Формування стилю, манери, артистичності виконання рухів у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях.	3. Координує перехід з правого повороту на лівий і навпаки. Дотримується лівосторонньої позиції під час виконання зворотного повороту танцю віденський вальс. 4. Дотримання та перехід з позиції в позицію під час виконання заданих фігур танцю ча-ча-ча. 5. Демонструє взаємодію в парі та координацію рук під час виконання заданих фігур танцю джайв. 6. Демонструє принцип взаємодії в парі «тягни-штовхай» виконує дію «хіп твіст» термінологія має бути прописана однаково під час зовнішніх поворотів, утримує рівновагу на опорній нозі під час внутрішніх поворотів при виконанні заданих фігур танцю румба. 7. Правильно розподіляє дихання, демонструє фізичну витривалість та динаміку руху під час виконання зв'язок з переліку вивчених фігур повільного вальсу, квікстепу, віденського вальсу, танго, ча-ча-ча, джайву і самби. 8. Доповнює стиль, манеру та артистичність виконання танців за допомогою візуального

			контакту, ракурсу та повороту голови.
Всього годин у навчальному році:			210

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує фігури танцю віденський вальс, демонструє розподілення ваги по стопі, дотримується лівосторонньої позиції у зворотному повороті по одному і в парі;
- виконує зв'язки з переліку вивчених фігур танців повільний вальс, квікстеп, танго, ча-ча-ча, самба і джайв по одному/в парі під музичний супровід;
- демонструє розподілення ваги по стопі та роботу стегон, зовнішні та внутрішні повороти в танці румба;
- демонструє взаємодію в парі у танці румба;
- відтворює стиль, манеру, артистичність виконання рухів у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях.

П'ятий рік навчання. Завдання: володіння термінологією бального танцю; вивчення та виконання зв'язок з переліку вивчених фігур танців європейської програми: повільний вальс, квікстеп, танго, віденський вальс, та латиноамериканської програми: ча-ча-ча, самба, румба і джайв по одному/в парі під музичний супровід; оволодіння правильною технікою дихання; удосконалення техніки виконання та відтворення виразності образу, музикальності та артистизму в бальних танцях.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 10. <i>Нові фігури румби, танго, повільного вальсу і ча-ча-ча. Зв'язки з переліку вивчених фігур віденського вальсу, повільного вальсу і румби. Удосконалення техніки виконання, виразності образу, музикальності та артистизму у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях</i>	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танцях повільний вальс, танго, ча-ча-ча і румба). 2. Нові фігури танцю румба по одному і в парі: зворотна дзига; розкриття назовні зі зворотною дзиги; спіраль; локон; аїда; фехтування; розкручування канату; ковзаючі двері; три трійки. 3. Нові фігури танцю танго по одному і в парі: п'ять кроків; променадна ланка;	96	1. Володіє термінологією бального танцю, що вивчена протягом 10 модуля. 2. Виконує нові фігури танцю румба, змінюючи напрямок руху з різним ступенем повороту, застосовуючи дію «хіп твіст», поворотний крок і крок з поворотом. 3. Виконує нові фігури танцю танго по одному і в парі, демонструє протирух корпусу, позицію протируху корпусу, ведучу ліву/

	зовнішні свівли; фолевой променад; браш теп; основний зворотний поворот; фолевой форстеп; чейс; фолевой і зворотний сліп півот. 4. Нові фігури танцю повільний вальс по одному і в парі: зовнішній спін; недокручений зовнішній спін; крос хезітейшн; дрег хезітейшн; ховер корте; фолевой віск; відкритий натуральний поворот. 5. Зв'язки з переліку вивчених фігур віденського вальсу, повільного вальсу і румби. 6. Нові фігури танцю ча-ча-ча по одному і в парі: зворотна дзига; відкриття назовні зі зворотної дзиги; крос бейзик; локон; аїда; розщеплені відкриті брейки у відкритій променадній/контрпроменадній позиції; чейс; спіраль; варіант шасе – біг уперед/назад; розкручування канату. 7. Удосконалення техніки виконання, виразності образу, музичальності та артистизму у вивчених латиноамериканських і європейських бальних танцях.	праву сторону корпусу та позицію фолевой. 4. Демонструє «півот» та «дію півот», чергує підйом на півпальці з корпусним підйомом, створює «шейп» як розвиток танцювальної позиції в заданих фігурах танцю повільний вальс. 5. Виконує зв'язки з переліку вивчених фігур повільного/віденського вальсу, дотримується балансу між просуванням та обертанням, демонструючи легкість і невимушеність рухів. Виконує швидкий перекач стопи з носка на плоску стопу та плавний рух стегон під час переносу ваги тіла у зв'язці заданих фігур танцю румба. 6. Демонструє використання основного та синкопованих ритмів, підкреслює чіткий перехід з позиції в позицію координованою роботою рук у вивчених фігурах танцю ча-ча-ча по одному і в парі. 7. Демонструє музичальність, ритмічність, артистичність, емоційне наповнення та виразність образу, удосконалену техніку виконання у вивчених латиноамериканських і європейських танцях.

Модуль 11. Нові фігури і зв'язки з переліку вивчених фігур квікстепу, самби і джайву. Удосконалення техніки виконання, виразності образу, музичальності та артистизму у вивчених європейських і латиноамериканських бальних танцях	1. Термінологія бального танцю (назви рухів, нових фігур у танцях квікстеп, самба і джайв). 2. Нові фігури танцю квікстеп по одному і в парі: - недокручений спін; - швидкий відкритий зворотний поворот; - біжучий правий поворот; - чотири швидкі біжучі кроки; - румба крос; - тіпси праворуч/ліворуч; - шість швидких біжучих кроків; - фіш тейл. 3. Нові фігури танцю самба по одному і в парі: - закриті/відкриті роки; - роки назад; - коса; - розкручування від руки; - аргентинські кроси; - мейпоул праворуч/ліворуч; - променадний/контрпроменадний біг; - кроки крузадос; - локи крузадос; - контра ботафого; - самба локи; - натуральний рол; - поворот на трьох кроках. 4. Нові фігури танцю джайв по одному і в парі: - кроки розвинені; - вигнутий батіг; - вітряк; - маямі спешл; - пальці-каблук свівли; - перекручена зміна місць зліва направо; - перекручений фолевей з відштовхуванням; - кроки курчати; - фліки в брейк; - байдикування; - катапульта; - чагінг. 5. Зв'язки з переліку вивчених фігур квікстепу, самби і джайву.	114	1. Володіє термінологією бального танцю в межах навчальної програми. 2. Демонструє швидку зміну напрямку руху та синкоповані ритми, легкість, стрімкість і безперервність просування в заданих фігурах танцю квікстеп. 3. Демонструє взаємодію в парі, відмінність ритмічної структури у «баунсних» та «небаунсних» фігурах, 4. Демонструє фізичну витривалість, здійснює фізичне ведіння та ведіння формою, застосовує технічну дію «свінг»/«джампінг» у вивчених фігурах танцю джайв. 5. Орієнтується у просторі танцювальної зали, узгоджує характер та динаміку рухів з музичним матеріалом, координує рухи зі складними музичними ритмами у вивчених зв'язках квікстепу, самби і джайву. 6. Поєднує координацію рухів та складність техніки з її образним вирішенням, доповнює характер танцю і розкриває його стиль за допомогою поз, ракурсів, погляду і повороту голови. Демонструє музичальність та артистизм у вивчених

	6. Удосконалення техніки виконання, виразності образу, музикальності та артистизму у вивчених латиноамериканських і європейських бальних танцях.		латиноамериканських і європейських танцях.
Всього годин у навчальному році:		210	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- поєднує координацію рухів та складність техніки з її образним вирішенням, доповнює характер танцю і розкриває його стиль за допомогою поз, ракурсів, погляду і повороту голови;
- орієнтується в просторі танцювальної зали, узгоджує характер та динаміку рухів з музичним матеріалом, координує рухи зі складними музичними ритмами у вивчених зв'язках танців європейської програми: повільний вальс, танго, віденський вальс і квікстеп, та латиноамериканської програми: ча-ча-ча, самба, румба і джайв по одному/в парі під музичний супровід.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бальна хореографія : історія, теорія, практика : навч. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія» / упоряд. Бевз М., Вакуленко О., Горбатова Н., Єфанова С., Кеба М., Рись А., Павлюк Т., Підлипська А., Просьолков О., Шестопал Л. Київ : НАКККіМ, 2017. 226 с.
2. Бальний танець та методика його викладання : навч. посіб. Харків : ХДАК, 2006. 65 с.
3. Браиловская Л. Самоучитель бальных танцев. Вальс, танго, самба / Жизнь удалась. Ростов на Дону : Феникс, 2005. 160 с.
4. Вальс. Пересмотренная техника европейских танцев / пер. О. Иванов. Киев : ISTD. 1997.
5. Венский вальс. Пересмотренная техника европейских танцев / пер. О. Иванов. Киев : ISTD. 1997.
6. Говард Г. Техника европейских танцев / пер. с англ. А. Белогородский. Санкт-Петербург : Артис, 2003. 256 с.
7. Годовський В., Горбенко О. Теорія та методика викладання латиноамериканських танців: *Лекційний курс та методичні рекомендації для студентів першого курсу кафедри хореографії*. Рівне : РДГУ, 2005. 35 с.
8. Дени Г., Дассвиль Л. Все танцы. Київ : Музична Україна, 1983. 340 с.
9. Згурський А. Методика викладання бальних танців у школі / уклад. А. Згурський. Київ : Музична Україна, 1978. 112 с.
10. Кашевський О. Сучасний бальний танець : навч. посіб. / О. В. Кашевський. Луцьк : Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 208 с.

11. Квикстеп. Пересмотренная техника европейских танцев / пер. О. Иванов. Киев : ISTD. 1997.
12. Лайред У. Техника латиноамериканских танцев. Ч. 1, 2 / пер. и ред. Л. Д. Весновский. Москва : Артис, 2003. 199 с.
13. Лисенко А., Горбенко О. Спортивні танці (європейська програма) : навч. посіб. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 344 с.
14. Медленный фокстрот. Пересмотренная техника европейских танцев / пер. О. Иванов. Киев : ISTD. 1997.
15. Міщенко В., Тимошенко О. Спортивные бальные танцы для начинающих. Харків : Синтес, 2003. 192 с.
16. Мур А. Бальные танцы / пер. с англ. С. Ю. Бардина. Москва : АСТ, Астрель, 2004. 319 с.
17. Осадців Т. Спортивні танці : навч. посіб. Львів : ЗУКЦ, 2001. 340 с. URL: <http://repository.ldufk.ua/handle/34606048/24263> (дата звернення: 10.03.2021).
18. Павлюк Т. Бальна хореографія : монографія. Київ : НАКККіМ, 2017. 174 с.
19. Павлюк Т. Сучасний аналіз стилістичних форм латиноамериканського бального танцю. *Хореографічна та театральна культура України : педагогічні та мистецькі виміри* : зб. матеріалів Всеукр. наук. практ. конф. Київ : 18–19 квіт. 2013 . Ч. I. С. 316–318.
20. Правила : Латина. Стандарт. URL: <https://fndl.dance/pravila/> (дата звернення: 03.02.2021).
21. Спортивний бальний танець : програма для хореографічної школи, хореографічного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання) / уклад. І. О. Мірошник. Київ : ІНКОС, 2006. 48 с.
22. Танго. Пересмотренная техника европейских танцев / пер. О. Иванов. Киев : ISTD. 1997.
23. All Ukrainian DanceSport Federation. Перелік дозволених фігур (додаток II). *Всеукраїнська Федерація Танцювального Спорту Member WDSF* : веб-сайт. URL: <https://audsf.com.ua/docs/> (дата звернення: 14.03.2021).
24. Rules. URL: https://www.britishdancecouncil.info/uploads/BDC-Rulebook-jan-18-dec2020-AMENDED-current_1.pdf (дата звернення: 03.02.2021).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Характеристика навчальних досягнень
Початковий	1 – 3	Учень/учениця здатний/а відтворити незначну частину вправ, тренувальних рухів або зв'язок заданих фігур обличчям до дзеркала або у просуванні вздовж лінії танцю. Допускає значні технічні помилки у виконанні танцювальних рухів, здатний виправляти їх тільки з допомогою викладача. Виконує всі частини уроку без дотримання музично-ритмічної структури, неемоційно, маловиразно, без відповідної манери виконання рухів.
Середній	4 – 6	Учень/учениця здатний/а відтворити не в повному обсязі рухи, тренувальні вправи або зв'язки заданих фігур відповідно до напрямків руху в танцювальній залі. Допускає значні помилки в техніці виконання навчального матеріалу, але виправляє їх самостійно. Виконує танцювальні зв'язки з дотриманням музично-ритмічної структури, але маловиразно, без відповідної манери виконання та динаміки рухів.
Достатній	7 – 9	Правильно в заданому характері, манері та з дотриманням музично-ритмічної структури виконує рухи, тренувальні вправи, зв'язки заданих фігур, але припускає незначні недоліки. У повному обсязі засвоїв/ла навчальний матеріал. Правильно виконує технічні вправи, допускаючи незначні помилки в деяких ускладнених рухах.
Високий	10 – 12	Тренувальні вправи, зв'язки заданих фігур виконуються чітко, технічно, скоординовано в заданому характері, з дотриманням відповідної музично-ритмічної структури та характерних особливостей танцю. Швидко засвоює весь навчальний матеріал, володіє високим рівнем виконавської майстерності, удосконалює техніку виконання.